

Den 19. Maj 2020

UPA2020/193 – 95

UPA2020/193

Qanoq iliorluni coronavirusip nunatta aningaasaqarneranut eqquinerlunnera annikinnerpaamiitsinniarlugu nunatsinneersunik atuinerup annertunerpaamiitsissinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.
(Siumup Inatsisartunut ilaasortaaitai)

UPA2020/95

Peqqinnissamut, suliniuteqarnissamut aningaasaqarnikkullu tunngasutigut qanoq ililluta Corona-virusimut nutaamut siammasissumik tunngavilersukkamik, qaffasissumillu periusissamik qulakkeerinninnissatsinnut oqallisissatut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

Partii Naleqqamiit Covid-19 (Corona) pillugu oqallisissiat ataqatigiisillugit suliarisassat pillugit imatut oqaasertalissavagut.

Kalaallit Nunaat Martsii qiteqquttoq 2020, angalasoq siulleq coronamik tunillatsissimalluni nunatsinni paasineqarpoq. Tamannalu sioqqullugu Partii Naleraq ersarissumik piumasaqarsimasunut ilaavoq: Nunarput nunattalu inui aningaasaniit pingaarnerutillugit iliuuseqarta.

Aallaqqaammut Naalakkersuisut nangaallutik iliuuseqarnaveersaartut inissisimaannalermata Partii Naleqqamiit sakkortuumik piumasaraarput Nunarput avammut matunneqassasoq, atuarfiit ilinniarsiifillu allat matunneqassasut il.il. Qujanartumik partiit allat peqatigalugit tamakku anguneqarput.

Tassami nunatsinni peqqinnissaqarfik piareersimanginnera tamatta ernumassutigisimaqaarput. Utoqqartagut eriagalugit piffimmi tulliuuttumi inuuniarneq allaasimaqaaq. Ila kiap takorloorsimavaa meeqqat atuarfik maqaasillugu angerlarsimakatannissartik maalaarutiginnissaat.

Maanna oqallisissiat marluk nunatta ingerlariaqqinnissaanut tunngassutillit samminialertillugit Partii Naleqqamiit uteqqissavarput maqaasisimagatsigu oqallinnerup ammasumik, tunngavilersorluakkamik ingerlanneqarnissaa. Nunat allat corona aqqusaarlugu misilittagaat ilikkagaqarfialugit, nunap inui aallaavigalugit nunatsinnut tulluarsakkamik pilersaarusiornissaq. Qanoq ingerlariaqqikkumavugut?

Naalakkersuisut maannamut pilersaarusiortuugaanngitsumik akisussaaffimmik kivitsinnginnerat taakkartorneqarsinnaanera qulanringikkaluarlugu, Partii Naleqqamiit pingaarnertut maanna nunap inui suliffeqarfigullu samminiarpavut.

Maannamut killiffipput ersersaannarpaa tunngavilersuutigut ilalerneqaqattaarnerat. Mittarfissuarnuugaluarpas, angallannermuugaluarpas imaluunniit iliuuserisariaqagatsinnuugaluarpas. Unneqqarilluta piffissaq sioqqullugu aaqqiissutissanik suaaruteqartarnerput sulii aallutissavarput.

Partii Naleqqamiit martsip aallartilaarneraniilli ujartugarput, tassa nunap inui aallaavigalugit pilersaarusiornissaq, maanna Inatsisartuni eqqartornerusinnaaqqilerparput.

Siullertut mittarfissuit akissajaatit taakkartorneqaqattaarnerat paasinarlunnartoq eqqaanngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Nunatta takornariaqarnikkut eqqungaasussaana qularineqanngitsoq tamatta nalunnigilarput, maannalu Kangerlussuaq sakkutooqarfittut attatiinnarniarneqarnerata kingunerisaanik paasinarpoq nutaamik eqqarsarneq pisariaqarlunnartoq. Tassami akissaqarfiginagit nunarput akigalugu Naalakkersuisut tapertallu inissinnerat tamatta malinnaaffigaarput. Maannalu sulii annertunerusumik aningaasanik attartuerusullutik, ersarissumik taasinnaangu soq taava mittarfissuit sulii pisariaqarnerput. Tassami sulii periarfissaavoq aningaasat kaaviiartitat nunatsinniilersinnissaat, mittarfiit talliinnarlugit 1199 meterimut.

Qularnangitsumik tamanna akerlilerneqassaaq nunatta isigineqarnera innarlerneqarsinnaanera utoqqatsissutigalugu imaluunniit mittarfissuit nunatta aningaasaqarniarnera annattussaanaarlugu, taamaammat aningaasaqarniarnikkut eqqarsarluniluni ajornannginnerpaamik aaqqiinissaq sulii amerlanerussuteqartunit tusaaneqarumangippat tamanna namminneq akisussaaffigissavaat.

Partii Naleqqamiit pingaartipparput nunatta ammariartuaarnera suliffeqarfinnut, nunap inuinit aammalu avataaniit malinnaasunut ersarissumik tulleriarneqarnissaa.

Malitassat, inatsisait aammalu piunasaqaatit paasissutissat aallaavigalugit, politikkikkut aqukkuminartuunissaa. Atorfilittat immikkullu ilisimasallit sulinerat ersarissunik sinaakkuserlugit aaliangiinissaq pingaaruteqarpoq. Tassami inuiaqatigiittut suleqatigiinneq annerpaaq pilersissinnaavarput tatiginninneq aqutugalugu.

Suliffeqarfiit aamma nalunnigittariaqarpaat suna piffimmi tulluuttumi naatsorsuutigisinnaassallugu, pingaartumillu tuniluunnerup annertusisinnaaqqinnera sillimaffiginiarlugu pilersaaruteqarfigereernissaa.

Nunanummi allanut sanilliulluta aqutissat tuniluunnissap siammarternissaanut ikittuinnaanerat nukittoqqutigaarput. Kisiannili aamma takuarput qanoq akisunaartiginerippat timmisartoq ataasiinnaq, angivallaartoq imarpik ikaarlugu angalaqartoq pigalugu. Aammalumi mikivallaartoq atornerarnerani akisusimaqisoq.

Partii Naleqqamiit periusissiaq paasiuminarsarlugu, teknikkitalersorpallaarnaveersarlugu saqqummiukkusutatsinni uku ilaapput:

1. Periusissiaq nunatta kivissinnaasaanik aallaaveqassaaq
2. Kangerlussuaq nunatsinnut isaavittut atussaaq

3. Angalasut nunatsinnukarusuttut Google/Apple mobilillit, app-imik tunillatsissimasinnaanermut malinnaatitsisoq atuissapput
4. Angalasut nunatsinnut tikittut immikkoortinneqarlutik test-erneqassapput
5. Test nassaangippat, nunatta iluani ingerlaqqissinnaassaait (suli app-i atorlugu)
6. Test Covid-19 nassaarfiuppat inissineqassaait Kangerlussuarimi, tuniluussinnaajunnaarnissap tungaanut.
7. Angalasussat test-kit akiata nalinganik akiliissapput
8. Nunaqavissut tunillatsissimasut qulakkeerneqassapput annaasaqaatiginagu karantænersinnaanissaat
9. Nunani allaniit angalasunut piumasaqaataassaaq peqqinnissamut sillimmateqarnissaq, taamaasilluni karantæne ilarisaalu nunatta karsianik artukkiissanani

Una soorunami teknikkitalersorpallaarnagu saqqummiussaagaluartoq, taamaasilluni ammaasinnaanerunermut aqutissiuisinnaassaaq. Pingaartumillu aningaasarpassuarnik malitseqanngikkaluarluni landskarsimut.

Ilaat aperissapput: “Sooq Kangerlussuaq?” Akissutaalu illersornissaqarfimmit ersarissumik akineqareerpoq. Ukioq tamaat tikinneqarsinnaanera pitsaanerpaajummat.

Tassungali ilaasariaqarpoq aamma ersarissumik taassallugu killilersuinerput angalasunik piviusunik aallaaveqarnissaa.

Soorlu Danmarkimi tusarnaartitsinerit agust tungaanut taamaatiinnarneqareersut, nunatsinni periarfissaavoq ersarissumik oqaatigeriissallugu Kangerlussuarimi testerisinnaaneq aallaavigalugu takornarissat Augustimi ammaaffigineqaaqqinnissaat. Soorunami nunarput tikinneqarusuppat, sioqqutsillutik nalunaarsornissaq aqutigalugu misissuisinnaanissat piareersimaffigineqarsinnaapput. Taamaasilluta Danmarki kisiat aqutissaajunnaassalluni. Nunarsuarmioqataavugummi, misilittagaqarfigereerparpullu Danmark attaviginagu periarfissaasoq.

Aamma soorlu nunarsuarimi pissutsit takutikkaat umiarsuit takornariartaatit qanoq tuniluuffigineqartigisinnaanerat, akueriniartigu ukiuni tulliuttuni nunatsinnut mattukkallarneqarnissaat. Sulimi periarfissaassaaq nunarput takorusukkunikku timmisartumik maangariarlutik sinersortaammut ilaanissaat. Immaqami uffa nunap inui kiisami periarfissamik tunineqartut angallassisinnaangorlutik nammineq pigisaminnik.

Pingaaruteqarporli aamma isummerfigissallugu naammagintinneripput Naalakkersuisut misissuutit 70%-iinnarmut Covid-19 nassaarsinnaasunut pituttornerat (RT-PCR).

Aak misissorlugu 97% sinnerlugu (lateral flow assays), akikinnerit 15 minutsit iluani akineqarsinnaasut orniginannginneruppat?

Politikkikkut pingaaruteqarpoq isummerfigissallugu misissuineq pitsaaneq ujartorneqarnissaa, avaqqunneqarsinnaanngimmat angallannerup ammaakkiartorneqarnera ilutigalugu tuniluttoqarsinnaanera nuatsinnut ammaaffigissagatsigu. Piareersarluaruttali ukiuni tulliuttuni una suleriuseq atorneqaaqqissinnaavoq. Aamma Coronaanngikkaluartumik tuniluunnersuaqaaqqissagaluarpat.

partii naleraq

Alloriarnissatta tullia nunap inui aallaavigiliuk, nunani allani pissutsit malinnaavigalugit.

Taamaasilluta Partii Naleqqamiit oqallisissiat naatsumik teknikkitalersorpallaarnaveersaarlugit oqallinneq tikilluaqqullugu, isummanik apuussinissaq nunatsinnut periarfissiisutut isigalugu qujarusuppugut.

Nalunngilarput Naalakkersuisut sapinngisartik tamaat angummanniarsimasut, immaqalumi taamaammat tusaaniarnissaminnut periarfissaqarpallaarsimanatik. Ilami allaat Inatsisartut ataatsimiitikkusunnginnikuugaluarpaat, angummassinnaanginerup aqqanik. Inuunerli unineq ajorpoq. Ilami ilaqarpugut inuuniapiloqisunik, marlunnik suliffeqarsimagaluartut soraarsitaasariaqarsimasut, maannalu iniminniit anisitaasuinnangorlugit attartuinnerminnut akissaarukkamik. Sulilluarsinnaasut, eqqugaasut pilersarusiorluartoqarsinnaanginnermik, nukiit atorfissaqartitavut.

Sulinermut ilanngaat eqqunniarsarineqarpoq, allaffissornermut aningaasartorfioqisoq, pisarissersueqisoq.

Ingerlatsiviup isertitaminit akileraarutaa appartinniarneqarpoq, allaffissornermut aningaasartorfioqisoq, pisarissersueqisoq.

Ikorsiissutit eqqunniarneqarput, nunatsinnut naleqqussagaanggingaarmata allaffissornermut aningaasartuiffiusut, pisarissersueqisut.

Ilami qiviaraanni Naalakkersuisut ikorsiissutiginiagaat naatsorsuutigisimasaat 257mio atuiffigissallugit, nalunaarutaani erserpoq maj aallartilaarneranut 13mio sinnilaaginnarsimagaat tapiissutit.

Suliffeqarfiit periarfissinneqarsimapput akileraarutit akilinngitsoorallassallugit, qaammammut 250mio tungaanut naleqarsinnaanissaa naatsorsuutaalluni. Maj aallartilaarneranut taamaallaat 56mio tungaanut periarfissami tassani atorneqarsimallutik.

Ikorsiissutit naleqqutinngivissut, atorneqarsinnaanggingajattut ersiutaat qulaani taavara. Sulisartut, innuttaasut pilliutigineqarlutik naleqqussaaffigineqanngillat.

Sooq taava ikorsiisuusaarpugut?

Naleraqarluta siunissamut ingerlasariaqarpugut, ersarissumik suliffeqarfiit sulisartullu aqqutissiuunnissaat pisariaqarluinnarpoq.

Partii naleqqamiit sammisassatta ilarilluagaat, tassa aalisarneq piniarnerlu eqqaangitsoorusunngilarput. Tassami tamatta allaffissornermut takornarialerinermillu inuussutissarsiuunngilagut. Ilaqarpugut maanna allanik isertitassaarullutik piniarsinnaangitsut, qilaluarniarsinnaangitsut nerisassaminnik.

Suliffimmi pisortaaguit. Ilinniartitsisuuguit. Sulisartuuguit. Piniartuuguit aalisartuullutilluunniit maannakkut inuunerit arlaatigut eqqugaavoq Covid-19 nunarsuarmi tuniluunneranik.

partii naleraq

Aalisakkat akii apparput. Suliffeqarfiup tunisai ikilipput. Ilinniartut atuariartorsinnaajunnaarsimagaluarput. Allaammi piniartut saniatigooralugu takornarialerisinnaagaluartut, piniarneq kisiat saaffissarilerpaat. Tapiissutit aqutissaappat?

Kalaallit Nunaata aatsaat nappaassuarnik tuniluunnersuaq aqqusaaanngilaa. Oqaluttuarisaanerput kingumut qiviaraanni takuneqarsinnaavoq nappaassuit tuniluuttartut allaat Nunap inui nungungajallugit aqqusaartarsimavaat. Ullumikkulli nunarput ineriartorsimaqaaq, uagutsinnullu aallaavigaluta, aningaasat aqutsisorinagit immitsinnulli tatigaluta ingerlariaqqissinnaavugut. Sapinngilagut!

Qujanaq!